

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2018/1215

zo 16. júla 2018

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 148 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po porade s Výborom regiónov,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Členské štáty a Únia majú pracovať na rozvoji koordinovanej stratégie zamestnanosti so zameraním najmä na podporu kvalifikovanej, vyškolenej a pružnej pracovnej sily ako aj pracovné trhy, ktoré reagujú na hospodárske zmeny v záujme dosiahnutia cieľov plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku stanovených v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Členské štáty považujú podporu zamestnanosti za záležitosť spoločného záujmu a koordinujú svoje zodpovedajúce činnosti v Rade, zohľadňujúc pritom vnútroštátne skúsenosti týkajúce sa zodpovednosti sociálnych partnerov.
- (2) Cieľom Únie je bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii a podporovať sociálnu spravodlivosť a ochranu, ako aj rovnosť medzi ženami a mužmi. Únia má pri vymedzovaní a vykonávaní svojich politík a činností prihliadať na požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, so zárukou primeranej sociálnej ochrany, s bojom proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a s vysokou úrovňou vzdelávania a odbornej prípravy.
- (3) Únia v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) vypracovala a vykonáva nástroje na koordináciu politík v oblasti fiškálnych, makroekonomických a štrukturálnych politík. Súčasťou takýchto nástrojov sú tieto usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov a hlavné smery hospodárskych politík členských štátov a Únie stanovené v odporúčaní Rady (EÚ) 2015/1184 ⁽⁴⁾, ktoré spolu tvoria integrované usmernenia na vykonávanie stratégie Európa 2020. Majú usmerňovať vykonávanie politiky v členských štátoch a v Únii a odrážať pritom vzájomnú prepojenosť medzi členskými štátmi. Výsledný súbor koordinovaných európskych a vnútroštátnych politík a reforiem by mal byť vhodnou kombináciou hospodárskych a sociálnych politík, ktorá by mala priniesť pozitívne účinky presahovania.
- (4) Usmernenia pre politiky zamestnanosti sú v súlade s Paktom stability a rastu, platnými právnymi predpismi Únie a rôznymi iniciatívami Únie vrátane odporúčania Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí ⁽⁵⁾, odporúčania Rady z 15. februára 2016 týkajúceho sa integrácie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce ⁽⁶⁾, odporúčania Rady z 19. decembra 2016 s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností ⁽⁷⁾ a odporúčania Rady z 15. marca 2018 týkajúceho sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Stanovisko z 19. apríla 2018 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Stanovisko zo 14. marca 2018 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Stanovisko z 3. mája 2018 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

⁽⁴⁾ Odporúčanie Rady (EÚ) 2015/1184 zo 14. júla 2015 o hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 192, 18.7.2015, s. 27).

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 67, 20.2.2016, s. 1.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 484, 24.12.2016, s. 1.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1.

- (5) Európsky semester spája rôzne nástroje do zastrešujúceho rámca pre integrovaný viacstranný dohľad nad hospodárskymi, rozpočtovými, sociálnymi politikami a politikami zamestnanosti a je zameraný na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 vrátane cieľov v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a znižovania chudoby, ako sa stanovuje v rozhodnutí Rady 2010/707/EÚ⁽¹⁾. Európsky semester sa popri tom, ako podporoval ciele politiky zamerané na posilnenie investícií, uskutočňovanie štrukturálnych reforiem a zabezpečenie zodpovedných fiškálnych politík, od roku 2015 neustále posilňoval a zjednodušoval. Posilnilo sa najmä jeho zameranie na zamestnanosť a sociálne veci a zintenzívnili sa dialógy s členskými štátmi, so sociálnymi partnermi a s občianskou spoločnosťou.
- (6) Zotavením Únie z hospodárskej krízy sa podporujú pozitívne trendy na trhu práce, ale pokiaľ ide o hospodársku a sociálnu výkonnosť, v jednotlivých členských štátoch, ako aj medzi nimi, pretrvávajú veľké rozdiely a členské štáty aj naďalej čelia veľkým výzvam. Kríza zdôraznila úzku vzájomnú závislosť hospodárstiev a trhov práce členských štátov. V súčasnosti je kľúčovou výzvou zabezpečenie prechodu na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a tvorbu pracovných miest v Únii. To si vyžaduje koordinované, ambiciózne a účinné politické opatrenia na úrovni Únie, ako aj na vnútroštátnej úrovni, v súlade so ZFEÚ a s právnymi predpismi Únie o správe hospodárskych záležitostí. Tieto opatrenia politiky by mali byť kombináciou opatrení na strane ponuky a dopytu a mali by zahŕňať zvýšenie investícií, obnovený záväzok vykonať vo vhodnom poradí štrukturálne reformy, ktoré zlepšujú produktivitu, rast, sociálnu súdržnosť a odolnosť hospodárstva voči otrasom, ako aj uplatňovanie fiškálnej zodpovednosti, a to s prihliadnutím na ich vplyv na zamestnanosť a sociálnu situáciu.
- (7) Reformy trhu práce vrátane vnútroštátnych mechanizmov stanovovania miezd by mali nadväzovať na vnútroštátnu prax v oblasti sociálneho dialógu a poskytovať potrebný priestor na široké posúdenie sociálno-ekonomických otázok vrátane zlepšenia konkurencieschopnosti, vytvárania pracovných miest, politík celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj reálnych príjmov.
- (8) Členské štáty a Únia by mali tiež riešiť sociálne dôsledky hospodárskej a finančnej krízy a zamerať sa na vytváranie inkluzívnej spoločnosti, v ktorej ľudia dokážu predvídať a zvládať zmeny a v ktorej sa môžu aktívne podieľať na fungovaní spoločnosti a hospodárstva, ako sa uvádza v odporúčaní Komisie 2008/867/ES⁽²⁾. Mali by sa riešiť problémy nerovnosti a diskriminácie. Mal by sa zabezpečiť prístup a príležitosti pre všetkých a chudoba a sociálne vylúčenie (aj v prípade detí) by sa mali zredukovať, a to najmä zabezpečením účinného fungovania trhov práce a systémov sociálnej ochrany a odstránením prekážok, ktoré bránia vzdelávaniu, odbornej príprave a účasti na trhu práce, vrátane investícií do vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Viac by sa mal využiť potenciál osôb so zdravotným postihnutím prispievať k hospodárskemu rastu a sociálnemu rozvoju. Na pracoviskách v Únii sa ujímajú nové hospodárske a obchodné modely a v dôsledku toho sa takisto menia pracovnoprávne vzťahy. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa v rámci nových pracovnoprávných vzťahov vyplývajúcich z nových foriem práce zachovával a posilňoval európsky sociálny model.
- (9) Európsky parlament, Rada a Komisia podpísali 17. novembra 2017 po rozsiahlej a širokej verejnej konzultácii medziinštitucionálne vyhlásenie o Európskom pilieri sociálnych práv⁽³⁾. V rámci tohto piliera sa stanovuje dvadsať kľúčových zásad a práv na podporu dobre fungujúcich trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia. Sú rozčlenené do troch kategórií: rovnaké príležitosti a prístup na trh práce, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana a začlenenie. Pilier predstavuje referenčný rámec na monitorovanie výkonnosti členských štátov v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí, na podporu reforiem na vnútroštátnej úrovni, a najmä na usmernenie obnoveného procesu konvergenzie v celej Európe. Vzhľadom na význam týchto zásad pre koordináciu štrukturálnych politík sú usmernenia pre politiky zamestnanosti v súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv.
- (10) Európsky pilier sociálnych práv je doplnený o hodnotiacu tabuľku, ktorá by mala slúžiť na monitorovanie vykonávania piliera a pokroku v súvislosti s ním prostredníctvom sledovania trendov a výsledkov vo všetkých členských štátoch a na posúdenie pokroku smerom k vzostupnej sociálno-ekonomickej konvergencii. Táto analýza bude v príslušných prípadoch prispievať do európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík.
- (11) Tieto integrované usmernenia by mali byť základom odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré môže Rada adresovať členským štátom. Členské štáty by mali plne využívať podporu z Európskeho sociálneho fondu a iných fondov Únie s cieľom zlepšiť zamestnanosť, sociálne začlenenie, kvalifikáciu pracovnej sily, celoživotné

(1) Rozhodnutie Rady 2010/707/EÚ z 21. októbra 2010 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 308, 24.11.2010, s. 46).

(2) Odporúčanie Komisie 2008/867/ES z 3. októbra 2008 o aktívnom začleňovaní ľudí vylúčených z trhu práce (Ú. v. EÚ L 307, 18.11.2008, s. 11).

(3) Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10.

vzdelávanie a verejnú správu. Hoci sú integrované usmernenia adresované členským štátom a Únii, mali by sa vykonávať v partnerstve so všetkými vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, v úzkej spolupráci s parlamentmi, ako aj so sociálnymi partnermi a zástupcami občianskej spoločnosti.

- (12) Výbor pre zamestnanosť a Výbor pre sociálnu ochranu by mali monitorovať vykonávanie príslušných politík so zreteľom na usmernenia pre zamestnanosť a v súlade so svojim príslušným mandátom vyplývajúcim zo zmluvy. Tieto výbory a iné prípravné orgány Rady zapojené do koordinácie hospodárskych a sociálnych politík by mali úzko spolupracovať. Malo by sa pokračovať v dialógu o politike medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou, najmä pokiaľ ide o usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov.
- (13) S Výborom pre sociálnu ochranu sa konzultovalo,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijímajú usmernenia pre politiky zamestnanosti členských štátov, ktoré sú uvedené v prílohe. Tieto usmernenia sú súčasťou integrovaných usmernení stratégie Európa 2020.

Článok 2

Členské štáty zohľadnia usmernenia uvedené v prílohe vo svojich politikách zamestnanosti a programoch reforiem, ktoré sa predkladajú v súlade s článkom 148 ods. 3 ZFEÚ.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 16. júla 2018

Za Radu
predsedníčka
J. BOGNER-STRAUSS

PRÍLOHA

Usmernenie č. 5: Zvyšovanie dopytu po pracovnej sile

Členské štáty by mali uľahčovať vytváranie kvalitných pracovných miest, a to aj znižovaním prekážok, ktoré podnikom bránia pri najímaní pracovníkov, posilňovaním zodpovedného podnikania a skutočnej samostatnej zárobkovej činnosti, a najmä podporou vytvárania a rastu mikropodnikov a malých podnikov. Členské štáty by mali aktívne podporovať sociálne hospodárstvo a posilňovať sociálnu inováciu. Členské štáty by mali podporovať tie inovatívne formy práce, ktoré vytvárajú kvalitné pracovné príležitosti.

Daňové zaťaženie by sa malo presunúť z práce na iné zdroje zdanenia, ktoré sú menej škodlivé pre zamestnanosť a rast, a to so zreteľom na prerozdeľovací účinok daňového systému, a zároveň by sa mali chrániť príjmy na zabezpečenie primeranej sociálnej ochrany a výdavky na podporu rastu.

Členské štáty by mali rešpektovať autonómiu sociálnych partnerov a podnecovať transparentné a predvídateľné mechanizmy stanovovania miezd, ktoré umožňujú, aby mzdy dokázali reagovať na vývoj produktivity, a zároveň zabezpečujú spravodlivé mzdy, ktoré umožňujú dôstojnú životnú úroveň. Pri týchto mechanizmoch by sa mali zohľadňovať rozdiely v úrovni zručností a rozdielna ekonomická výkonnosť v jednotlivých regiónoch, odvetviach a spoločnostiach. Členské štáty a sociálni partneri by pri dodržaní vnútroštátnych postupov mali zabezpečiť primerané minimálne mzdy s prihliadnutím na ich vplyv na konkurencieschopnosť, vytváranie pracovných miest a chudobu zamestnaných osôb.

Usmernenie č. 6: Zvyšovanie ponuky pracovnej sily a zlepšovanie prístupu k zamestnaniu, zručnostiam a kompetenciám

V kontexte technologických, environmentálnych a demografických zmien by členské štáty mali podporovať produktivitu a zamestnateľnosť v spolupráci so sociálnymi partnermi prostredníctvom primeranej ponuky príslušných znalostí, zručností a kompetencií v priebehu celého pracovného života ľudí, ktoré zodpovedajú súčasným a budúcim potrebám trhu práce. Členské štáty by mali uskutočniť potrebné investície do počiatočného a ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy (celoživotné vzdelávanie). Mali by spolupracovať so sociálnymi partnermi, s poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a ďalšími zainteresovanými stranami s cieľom riešiť štrukturálne nedostatky v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy, poskytovať kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie. V prípade zmeny pracovného miesta by sa mali snažiť zabezpečiť prenos nárokov na odbornú prípravu. Každému by mali umožniť predvídať potreby trhu práce, lepšie sa im prispôbovať a úspešne zvládať zmeny pracovného miesta, vďaka čomu sa posilní celková odolnosť hospodárstva voči otarasom.

Členské štáty by mali podporovať rovnosť príležitostí vo vzdelávaní pre všetkých, a to vrátane vzdelávania v ranom detstve. Mali by celkovo zvyšovať úrovne vzdelávania, najmä v prípade najmenej kvalifikovaných osôb a vzdelávajúcich sa osôb zo znevýhodneného prostredia. Mali by zabezpečiť kvalitu výsledkov vzdelávania, posilniť základné zručnosti, znížiť počet mladých ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, a zvýšiť účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave. Členské štáty by mali posilniť učenie sa prácou vo svojich systémoch odborného vzdelávania a prípravy, a to aj prostredníctvom kvalitnej a efektívnej učňovskej prípravy, zvýšiť relevantnosť vysokoškolského vzdelania pre trh práce, zlepšiť monitorovanie a prognózovanie zručností, lepšie zviditeľniť zručnosti a zlepšiť ich porovnateľnosť a zvýšiť príležitosti na uznávanie a potvrdzovanie zručností a kompetencií získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Mali by zmodernizovať a zvýšiť ponuku a využívanie flexibilného ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy. Členské štáty by takisto mali podporovať nízkokvalifikované osoby, aby si zachovávali alebo rozvíjali dlhodobú zamestnateľnosť zlepšovaním prístupu ku kvalitným vzdelávacím príležitostiam a ich využívaniam, a to prostredníctvom zavádzania ciest zvyšovania úrovne zručností vrátane hodnotenia zručností, ponuky vzdelávania a odbornej prípravy zodpovedajúcich príležitostiam na trhu práce a potvrdzovania a uznávania nadobudnutých zručností.

Mal by sa riešiť problém nezamestnanosti a nečinnosti, a to aj účinnou, včasnou a koordinovanou pomocou prispôbenou individuálnym potrebám, ktorá vychádza z podpory poskytovanej pri hľadaní zamestnania, odbornej príprave a rekvifikácii. V záujme zníženia dlhodobej a štrukturálnej nezamestnanosti a jej predchádzania by sa mali realizovať komplexné stratégie, ktoré zahŕňajú hlbkové individuálne posúdenie najneskôr po uplynutí 18 mesiacov nezamestnanosti. Otázka nezamestnanosti mladých ľudí a veľkého počtu mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, by sa mala aj naďalej riešiť prostredníctvom prevencie predčasného ukončenia školskej dochádzky a štrukturálneho zlepšenia prechodu zo školy do zamestnania vrátane plného uplatňovania záruky pre mladých ľudí⁽¹⁾.

(1) Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

Členské štáty by sa mali snažiť odstraňovať bariéry a odrádzajúce faktory, ktoré bránia účasti na trhu práce, a mali by pre ňu vytvárať stimuly, a to najmä pokiaľ ide o osoby najviac vzdialené od trhu práce. Členské štáty by mali podporovať prispôbovanie pracovného prostredia osobám so zdravotným postihnutím vrátane cieľovej finančnej podpory a služieb, ktoré im umožňujú zapojiť sa do trhu práce a do spoločnosti.

Členské štáty by mali zabezpečiť rodovú rovnosť a väčšiu účasť žien na trhu práce, a to aj prostredníctvom zabezpečenia rovnakých príležitostí a kariérneho postupu a odstránenia prekážok v účasti. Mala by sa riešiť otázka rozdielu v odmeňovaní žien a mužov, okrem iného na základe rovnakej odmeny za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty. Malo by sa podporovať zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života pre ženy aj mužov, najmä prostredníctvom prístupu k dlhodobej starostlivosti a cenovo dostupným a kvalitným službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami mali prístup k vhodnej rodinnej dovolenke a pružným formám organizácie práce, a tak mohli zosúladiť svoj pracovný, rodinný a súkromný život, a mali by podporovať vyvážené využívanie týchto nárokov medzi ženami a mužmi.

Usmernenie č. 7: Zlepšovanie fungovania trhov práce a účinnosť sociálneho dialógu

Členské štáty by mali by v spolupráci so sociálnymi partnermi pracovať na zásade flexibility a istoty a zabezpečiť rovnováhu medzi právami a povinnosťami, aby mali prospech z dynamickej a produktívnej pracovnej sily, nových pracovných a podnikateľských modelov. Mali by obmedziť segmentáciu na trhoch práce a predchádzať jej, bojovať proti nedeklarovanej práci a podporovať prechod na formy zamestnania na neurčitý čas. Vďaka pravidlám na ochranu zamestnanosti, pracovnoprávnym predpisom a príslušným inštitúciám by sa malo zabezpečiť tak vhodné prostredie na prijímanie zamestnancov, ako aj a potrebná flexibilita pre zamestnávateľov, aby sa mohli rýchlo prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam, a zároveň by sa mali zachovať primerané istoty a zdravé, bezpečné a dobre prispôbené pracovné prostredie pre pracovníkov. Malo by sa predchádzať pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, okrem iného bojom proti zneužívaniu atypických zmlúv. V prípadoch nespravodlivého prepustenia by sa mal zabezpečiť prístup k účinnému a nestrannému riešeniu sporov a právo na nápravu vrátane primeranej náhrady.

Politiky by mali byť zamerané na zlepšenie a podporu účasti na trhu práce, zosúladenia ponuky s potrebami trhu práce a zmeny postavenia na ňom. Členské štáty by mali účinne podporovať osoby, ktoré sa môžu zapojiť do trhu práce, a umožniť im účasť na ňom. Členské štáty by mali posilniť účinnosť aktívnych politik trhu práce zlepšením ich zamerania, dosahu, pokrytia a prepojenia s podporou príjmu nezamestnaných osôb, kým si hľadajú prácu, a to na základe ich práv a povinností. Členské štáty by sa mali usilovať o účinnejšie a efektívnejšie verejné služby zamestnanosti tým, že uchádzačom o zamestnanie zabezpečia včasnú pomoc prispôbenú ich individuálnym potrebám, podpora dopyt na trhu práce a zavedú systémy riadenia založené na výsledkoch.

Členské štáty by mali nezamestnaným poskytovať primerané dávky v nezamestnanosti počas primeraného obdobia v súlade s ich príspevkami a vnútroštátnymi pravidlami oprávnenosti. Tieto dávky by nemali príjemcov odrádzať od rýchleho návratu do zamestnania a mali by byť sprevádzané aktívnymi politikami trhu práce.

Mala by sa podporovať mobilita vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov s cieľom zvýšiť zručnosti pre zamestnateľnosť a v plnej miere využiť potenciál európskeho trhu práce. Mali by sa odstrániť prekážky mobility vo vzdelávaní a v odbornej príprave, v zamestnaneckých a osobných dôchodkoch a v uznávaní kvalifikácií. Členské štáty by mali prijať opatrenia na to, aby administratívne postupy nepredstavovali zbytočnú prekážku pre pracovníkov z iných členských štátov pri ich nástupe do zamestnania. Členské štáty by mali takisto predchádzať zneužívaniu súčasných pravidiel a riešiť potenciálny únik mozgov z určitých regiónov.

Vychádzajúc z existujúcich vnútroštátnych postupov a s cieľom dosiahnuť účinnejší sociálny dialóg a lepšie sociálno-ekonomické výsledky by členské štáty mali zabezpečiť včasné a zmysluplné zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania a vykonávania reforiem a politik v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti a prípadne aj hospodárskych reforiem a politik, a to aj podporou zameranou na zvýšenie kapacity sociálnych partnerov. Sociálni partneri by sa mali povzbudzovať k tomu, aby rokovali o kolektívnych zmluvách v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, a aby takéto zmluvy uzatvárali, pričom sa v plnej miere uznáva ich autonómia a právo na kolektívnu akciu.

Členské štáty by v náležitých prípadoch a na základe existujúcich vnútroštátnych postupov mali zohľadniť skúsenosti príslušných organizácií občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok.

Usmernenie č. 8: Presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých, podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

Členské štáty by mali podporovať inkluzívne trhy práce, ktoré by boli prístupné pre všetkých, a to zavedením účinných opatrení na boj proti všetkým formám diskriminácie a podporu rovnakých príležitostí skupín osôb, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené. Mali by zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie, sociálnu ochranu, vzdelávanie a prístup k tovaru a službám, bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Členské štáty by mali zmodernizovať systémy sociálnej ochrany, aby poskytovali účinnú, efektívnu, udržateľnú a primeranú sociálnu ochranu vo všetkých etapách života jednotlivca, a pritom podporovali sociálne začlenenie a rast sociálnej mobility, podnecovali k účasti na trhu práce a riešili nerovnosti, a to aj prostredníctvom systémov daní a dávok. Doplnením univerzálneho prístupu o selektívne prístupy sa zlepší účinnosť systémov sociálnej ochrany. Modernizácia systémov sociálnej ochrany by mala viesť k lepšej dostupnosti, udržateľnosti, primeranosti a kvalite.

Členské štáty by mali koncipovať a realizovať preventívne a integrované stratégie kombináciou troch zložiek aktívneho začlenenia: primeranej podpory príjmu, inkluzívnych trhov práce a prístupu ku kvalitným službám, ktoré splňajú individuálne potreby. Systémami sociálnej ochrany by sa mali zabezpečovať primerané dávky zaručujúce minimálny príjem pre všetky osoby, ktoré nemajú dostatočné zdroje, a podporovať sociálne začlenenie tým, že sa ľudia budú podnecovať k tomu, aby sa aktívne zapájali do trhu práce a spoločnosti.

Na zaručenie rovnakých príležitostí, a to aj pre ženy, deti a mladých ľudí, je zásadne dôležitý prístup k cenovo dostupným, prístupným a kvalitným službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, mimoškolská starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, bývanie, zdravotnícke služby a dlhodobá starostlivosť. Osobitná pozornosť by sa mala venovať boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu vrátane znižovania chudoby zamestnaných osôb a detí. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal každý prístup k základným službám. Osobám, ktoré to potrebujú, alebo zraniteľným osobám by členské štáty mali zabezpečiť prístup k primeranému sociálnemu bývaniu alebo podpore bývania. Osobitne by sa mal riešiť problém bezdomovectva. Mali by sa zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím.

Členské štáty by mali zabezpečiť včasný prístup k cenovo dostupnej a kvalitnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti a zároveň zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť.

V súvislosti s narastajúcou dĺžkou života a demografickými zmenami by členské štáty mali zaistiť primeranosť a udržateľnosť dôchodkových systémov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby tým, že budú ženám a mužom poskytovať rovnaké príležitosti nadobúdať dôchodkové práva, a to aj prostredníctvom doplnkových systémov, ktoré im zaručia primeraný príjem. Reformy dôchodkových systémov by sa mali podporovať opatreniami, ktoré predlžujú pracovný život, ako je napríklad zvyšovanie skutočného veku odchodu do dôchodku, a mali by sa zahrnúť do rámca stratégií aktívneho starnutia. Členské štáty by mali nadviazať konštruktívny dialóg s príslušnými zainteresovanými stranami a umožniť časovo primerané zavádzanie reforiem.
